

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**



**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: УДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО
КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА НАВЧАЛЬНОЇ
ДОКУМЕНТАЦІЇ**

**Збірник
матеріалів IV-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**



13-15 квітня 2022 року, м. Одеса

У Збірнику опубліковано матеріали IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації», яка проходила 13-15 квітня 2022 року на базі Одеської національної академії харчових технологій в умовах воєнного стану з причини російсько-української війни.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Богдан ЄГОРОВ	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор (Голова редакційної колегії)
Федір ТРИШИН	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник Голови редакційної колегії)
Надія ДЕЦ	директорка Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцентка
Любов ЛАНЖЕНКО	начальниця Навчального відділу НЦООП, к.т.н., доцентка
Оксана КРУЧЕК	начальниця Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцентка
Юрій КОРНІЄНКО	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦКТ, к.ф.-м.н., доцент
Валерій МУРАХОВСЬКИЙ	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Людмила РИЖЕНКО	методистка вищої категорії Навчального відділу НЦООП

Оргкомітет IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

- при проведенні практичних занять пам'ятати про неможливість роботи в малих групах, але активно використовувати такі методи як: групове обговорення питання; дискусії, виконання ситуаційно-розрахункових задач, кейс-метод, мозговий штурм.

Список літератури

1. Варій М. Й. Психологія: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] [2-ге вид.]. - К.: Центр учбової літератури, 2009. 288с. URL: <https://pidru4niki.com/00000000/psihologiya/spilkuvannya>
2. Курило О.Й., Розман І.І. Вербальні та невербальні аспекти спілкування. *Молодий вчений*. 2017. № 4.3 (44.3). С. 114 – 117
3. Савченко Т.В. Методика викладання у ЗВО: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітнього ступеню магістр. – Одеса: ОНАХТ, 2021 – 52с.

УДК 378.4.018.43:37.091.26

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ

В.Р. Шишлюк,

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

У дистанційному навчанні, як і в очному форматі, важливою складовою є контроль рівня знань здобувачів вищої освіти. Для цього використовують різноманітні форми та методи контролю знань. Найпоширеніший із них – тестовий контроль знань.

Контроль знань при проведенні дистанційного навчання передбачає перевірку та оцінювання знань здобувачів вищої освіти. Більшість навчальних дисциплін складаються з теоретичного матеріалу та практичних завдань для перевірки рівня засвоєння навчального контенту. Практичні завдання необхідні як викладачам, так і самим студентам.

На думку М. Д. Базилевич, основними перевага цієї [тестової] форми контролю знань є:

- можливість детальної перевірки засвоєння студентами кожної теми дистанційного курсу;
- здійснення оперативної діагностики рівня засвоєння навчального матеріалу кожним студентом;
- забезпечення одночасної перевірки знань студентів усієї навчальної групи, формування у них мотивації для підготовки до кожного заняття;
- правильно оформлений тест, що підвищує інтерес до предмета;
- можливість індивідуалізувати роботу зі студентами;
- економія навчального часу під час контролю знань та оцінювання результатів навчання;
- застосування тестів дає змогу вирішувати проблему саморозвитку [1].

Виходячи з наведеного, можна виділити наступні функції тестового контролю знань при проведенні дистанційного навчання:

1. *розвиваюча* – виконуючи тестові завдання, здобувач вищої освіти краще засвоює важливу інформацію та вдосконалює свої знання, застосовуючи їх у нових ситуаціях;

2. *виховна* – систематична перевірка знань за допомогою тестів дисциплінує та сприяє формуванню почуття відповідальності у здобувачів вищої освіти;

3. *контрольна* – викладач при проведенні дистанційного навчання отримує інформацію про рівень оволодіння здобувачами вищої освіти певними знаннями;

4. *діагностична* – викладач дізнається, які теми складніше засвоюються здобувачами вищої освіти, яких помилок вони частіше припускаються, що дозволяє, на основі цієї інформації, оптимізувати матеріали та підібрати більш ефективні методи навчання.

Застосування тестового контролю знань під час дистанційного навчання являє собою процес оцінювання знань у форматі питання з готовими варіантами відповідей. Наприклад, для оцінювання не обов'язково роздавати завдання на листочках та перевіряти їх вручну. Сучасне онлайн-тестування дозволяє автоматизувати цей процес. Контроль рівня знань за допомогою дистанційних технологій проводиться віддалено у заздалегідь складених програмах. А складні перевірки та підрахунки результатів робляться в автоматичному режимі, що, в свою чергу, дозволяє викладачу зменшити витрати робочого часу на перевірку тестових завдань та більш раціонально використовувати цей час у своїй роботі.

Як зазначає М. Є. Андрос, у проектуванні дистанційного навчального курсу дисципліни обсяг тестових питань – прерогатива самого викладача. Однак очевидно, що чим більше питань для самоперевірки заплановано, тим більшою буде ймовірність забезпечення відповідного рівня якості засвоєння знань. Найкращим підходом у педагогічному проектуванні дистанційного курсу вважається постановка питань для самоперевірки також у вигляді тестів, до яких студент може повертатися кілька разів, перевіряючи власний рівень засвоєння знань. Однак важливим є й те, що для підсумкового контролю слід застосовувати окремо розроблені тести, що відрізняються від поточних, для самоперевірки та підсумкових, та за можливості здійснювати перевірку знань за безпосередньою участю викладача. У процесі дистанційного навчання студент має можливість списувати. Щоб запобігти цьому, слід складати тести так, щоб у них не було прямих асоціацій з текстом, представленим у мультимедійному чи іншому навчальному джерелі. Інакше кажучи, питання та варіанти відповідей не повинні текстуально збігатися з назвами пунктів, параграфів і розділів інформаційного джерела. Тому добре, коли тести мають ситуаційний характер [2, С. 81].

На нашу думку, проведення тестування при дистанційному навчанні є необхідним у трьох випадках:

1. *перед початком вивчення навчальної дисципліни*, що допомагає оцінити рівень поточних знань здобувачів вищої освіти (так званий, вхідний контроль);

Мета такого тестування полягає у визначенні базових знань здобувачів вищої освіти перед початком майбутнього навчання, що, в свою чергу, надасть змогу викладачеві не витратити час на вже знайомий усім матеріал. Крім того, завдяки попередньому тестуванню викладач може переконатися, наприклад, що у здобувачів вищої освіти є необхідні навички для виконання певних практичних завдань або дозволить викладачеві підібрати відповідні завдання для навчання відповідно рівня знань, якими володіють студенти.

2. *у процесі вивчення навчальної дисципліни*, що допомагає засвоїти ключові знання;

В даному випадку мета тестового контролю знань полягає у закріпленні пройденого матеріалу, виділенні ключових моментів з вивченого матеріалу. Проміжний тест може вчасно підказати потрібну інформацію, якщо здобувач вищої освіти неправильно або не в повному обсязі зрозумів та засвоїв пройдений матеріал.

3. *після вивчення навчальної дисципліни*, що допомагає визначити, рівень засвоєння навчального матеріалу здобувачем вищої освіти.

Мета проведення тестування після вивчення навчальної дисципліни полягає у перевірці, яка саме інформація після вивчення навчальної дисципліни запам'яталася та закріпилася у довготривалій пам'яті. Таке тестування допомагає побачити, чи засвоїв здобувач вищої освіти необхідний обсяг знань, щоб продовжувати роботу або навчання.

Для покращення засвоєння навчального матеріалу здобувачами вищої освіти, в рамках онлайн-тестування викладачеві доцільно розробляти завдання різного типу, зокрема, питання з однією або множинною відповіддю, зіставлення відповідності або встановлення послідовності.

Водночас, при дистанційному навчанні контроль результатів за допомогою тестування має певні недоліки, які необхідно враховувати при розробці тестових завдань та розміщенні їх на освітніх онлайн-платформах. До таких недоліків можна віднести:

1. *списування*. На час проходження тесту доступ до теоретичних матеріалів можна заблокувати;

2. *проходження тестування іншою людиною*. В цьому випадку доцільно використовувати контроль через демонстрацію екрану студентом та з використанням ввімкненої веб-камери;

3. *вибір варіантів відповідей навмання*. Викладачеві доцільно розробити та додати активні формати тестів, наприклад, закінчити думку або вписати відповідь у порожній рядок;

4. *передача правильних відповідей тим, хто ще не пройшов тест*. У параметрах тесту можна настроїти функцію «Вибірка запитань». Тоді кожен учасник отримуватиме випадкову вибірку питань із загального банку.

Таким чином, тестування є однією з найпоширеніших форм контролю навчання, що найчастіше застосовується в системі контролю під час дистан-

ційного навчання здобувачів вищої освіти. Ґрунтовно опрацьовані та розроблені тести можуть застосовуватися у кожному з видів контролю знань здобувачів вищої освіти: вхідному, поточному та підсумковому. Систематичний тестовий контроль знань дозволяє визначати рівень отриманих знань, структуру знань, рівень сформованості мотивації до навчання, вчасно проводити корекційну роботу.

Література:

1. Базилевич М. Д. Оцінювання знань студентів на заняттях з інформатики. *Методичні та практичні аспекти застосування та розвитку системи контролю знань в університеті* : зб. матеріалів наук.-метод. конф., м. Київ 26 січ. – 3 лют. 2004 р. / Київ. нац. екон. ун-т Київ, 2004. С. 406-409.

2. Андрос М. Є. Тестування як елемент ефективності дистанційного навчання. *Післядипломна освіта в Україні*. 2017. № 2. С. 79-84.

УДК 378.14

КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В.О. Волчок,

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Пандемія і воєнний стан в країні зробили дистанційне навчання щоденною працею освітянина. Це сприяло внесенню коректив в освітній процес із застосуванням цифрових інструментів і нових педагогічних підходів.

Як відомо, комунікація є невід'ємним складником навчального процесу. Сприйняття та розуміння студентів у віртуальному просторі стає дедалі складнішим. Основною метою комунікації зі студентами є стимулювання та мотивація до навчання. Окрему складність викликає розгортання діалогу зі студентами під час проведення лабораторних і практичних занять.

Залучення студентів до діалогу під час проведення лабораторних, семінарських і практичних занять дозволяють реалізовувати більш ефективні форми пізнавальної діяльності. За власним досвідом можу зазначити, що це допомагає опанувати широке коло питань, пов'язаних з можливостями самостійно вирішувати серйозні наукові завдання. Крім того, це підвищує інтерес до майбутньої професії.

Діалог зі студентами необхідно постійно підтримувати за допомогою наявних засобів комунікації. Цей зворотній зв'язок виступає у якості додаткового стимулу та мотивації. Не можна на тривалий термін залишати студента без письмового або онлайн-спілкування. Зважаючи на обставини це можуть бути електронні листи, спілкування у Viber, посилання на цікаві ресурси за темою дисципліни, що викладається, чи інші засоби.

Окремим питанням постає адекватне оцінювання знань здобувача. Неможливо перевірити, чи саме та людина виконує завдання, чи це робить

	Т.О. Павлова, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, м. Одеса І.О. Павлова, О.І. Павлов, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	
31	ВЗАЄМОДІЯ ВИКЛАДАЧА ТА ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ І.Р. Біленька, Н.А. Лазаренко	82
32	СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ШЛЯХОМ УДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕХНІЧНИХ НАУК В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Н.В. Жихарєва, В.О. Когут	84
33	ПРО МОЖЛИВІСТЬ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КНИГИ В СИСТЕМІ MOODLE Ю.С. Федченко, Н.Г. Коновенко, Є.В. Черевко	86
34	ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ БАКА- ЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 075 «МАРКЕТИНГ» У ДИСТАН- ЦІЙНІЙ ФОРМІ О.О. Голубьонкова, М.Г. Брайко, К.Ю. Соколюк	89
35	ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ЗМІСТОВ- НОГО МОДУЛЯ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ» В.М. Лисюк, О.О. Фесенко, С.М. Неменуша	90
36	ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ДИСТАН- ЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Т.В. Савченко, В.О. Кожевнікова	92
37	ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ В.Р. Шишлюк	94
38	КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В.О. Волчок	97
39	ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ЗАКОРДОННИХ УНІВЕРСИ- ТЕТАХ С.Н. Федосов, М.Р. Мардар	98
40	ТЕХНОЛОГІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАН- НЯ Ю.О. Халілова-Чуваєва, А.К. Д'яконова, Л.А. Титомир	101
41	ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДИ- СТАНЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗВО А.С.Паламарчук, О.А. Глушков	104
42	ШЛЯХИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ ПІДТРИМКИ ЗДО- БУВАЧІВ В ПЕРІОД ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В.І. Соколова, Н.О. Коваленко, Т.І. Соколова	106
43	ЧИ Є РІЗНИЦЯ МІЖ ПОНЯТТЯМИ «ДИСТАНЦІЙНЕ НАВ- ЧАННЯ» ТА «ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ»? Г.В. Коркач, Т.А. Манолі, Т.І. Нікітчина	108